VIANNEYOWY SOŁACZ

KWARTALNIK
NUMER 22

Na Sołaczu

„UWOLNIĆ BOGDANKĘ"
Studencki konkurs architektoniczny na koncepcję zagospodarowania Golęcina

Temat zagospodarowania terenów rekreacyjnych na Golęcinie pojawiał się już w kilku poprzednich numerach naszego kwartalnika. Wielokrotnie podkreślany był fakt, że ten obszar jest ważny nie tylko dla rekreacji, ale też dla zachowania stabilności środowiska przyrodniczego w naszym mieście. Golęcin, w połączeniu z terenami wokół jeziora Rusałka, oferuje doskonałe warunki do wypoczynku i kontaktu z naturą nie tylko dla mieszkańców Sołacza, ale dla wszystkich Poznaniaków. Jednocześnie odgrywa niezwykle istotną rolę w procesie przewietrzania miasta i regulacji lokalnego klimatu. Obszar ten, położony w zachodnim klinie zieleni Poznania, w dolinie cieku Bogdanka, stanowi element całego złożonego systemu przyrodniczego miasta i w takim kontekście należy planować jego zagospodarowanie. Według opracowanej w latach 30. XX wieku i wciąż aktualnej koncepcji dwóch wybitnych profesorów – urbanisty Władysława Czarneckiego i przyrodnika Adama Wodziczki, układ zieleni Poznania oparty jest na przebiegu cieków wodnych. Północny i południowy klin zieleni wyznacza Warta, wschodni – Cybina, natomiast zachodni – Bogdanka. Jej nurt na odcinku między jeziorem Rusałka i Parkiem Sołackim w pierwszej połowie XX wieku został skanalizowany w wyniku prowadzonych tam wówczas inwestycji.

Od wielu lat poznańscy społecznicy, przy wsparciu naukowców i przedstawicieli środowisk twórczych, zgłaszają postulat odsłonięcia skanalizowanego odcinka Bogdanki i odtworzenia jej naturalnego biegu. Pozwoliłoby to na przywrócenie przerwanej ciągłości zachodniego klina zieleni, a jednocześnie na uatrakcyjnienie terenów rekreacyjnych Golęcina przez stworzenie ciągu spacerowego i rowerowego wzdłuż Bogdanki.

W ten nurt wpisał się rozstrzygnięty niedawno ogólnopolski studencki konkurs architektoniczny studialno-koncepcyjny „UWOLNIĆ BOGDANKĘ". Hasło konkursu doskonale oddaje ideę odsłonięcia nurtu Bogdanki i „uwolnienia" jej z więzów rur. Organizatorzy: Międzynarodowe Targi Poznańskie, Stowarzyszenie Architektów Polskich Oddział Poznań (SARP) oraz Wielkopolska Okręgowa Izba Architektów RP, zaprosili do udziału w konkursie studentów wszystkich polskich uczelni kształcących na kierunkach architektura oraz architektura krajobrazu. Celem konkursu było ukazanie potencjału dla tworzenia systemu zielono-błękitnej infrastruktury Poznania w oparciu o dawny przebieg cieków wodnych, dzisiaj ukrytych pod ziemią. Intencją organizatorów było przestudiowanie możliwości zmian obecnego zagospodarowania obszaru Golęcina. Oczekiwano zachowania jego rekreacyjno-sportowego charakteru, przy jednoczesnym przywróceniu ciągłości korytarza ekologicznego doliny Bogdanki[1]. Uczestnikom konkursu zostały

1 Opis założeń konkursu na podstawie zapisów regulaminu opublikowanych na stronie SARP https://poznan.sarp.pl/2023/10/16/studencki-konkurs-architektoniczny-studialno-koncepcyjny-uwolnic-bogdanke/

udostępnione istniejące opracowania dla Golęcina, w tym między innnymi masterplan autorstwa Miejskiej Pracowni Urbanistycznej z 2023 r. oraz program społeczny rad osiedli z 2014 r. i nawiązująca do niego koncepcja autorstwa architektów Andrzeja Kurzawskiego i Jakuba Gwizdały. Uczestnicy byli zachęcani do krytycznej analizy ww. opracowań oraz do nieskrępowanego, kreatywnego podejścia do tematu w taki sposób, aby pokazać nowe autorskie sposoby jego rozwiązania.

Na konkurs napłynęło 58 prac z całego kraju, prezentujących różne podejście do tematu oraz różne rozwiązania architektoniczne i przestrzenno-krajobrazowe. Podczas dwudniowych wielogodzinnych obrad sąd konkursowy, złożony z profesorów poznańskich uczelni oraz architektów i urbanistów, wyłonił laureatów. Jednogłośnie stwierdzono, że najwyższy poziom opracowań oraz najciekawsze koncepcje prezentowały prace wykonane przez studentów Wydziału Architektury i Wzornictwa Uniwersytetu Artystycznego im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu (UAP). Zdobyły one trzy równorzędne pierwsze nagrody oraz jedno z wyróżnień. Poniżej zostały omówione nagrodzone prace, oznaczone numerami, nadanymi im podczas rejestracji do konkursu[2].

Praca nr 23, wykonana przez zespół autorski z UAP: Aleksandra Bieszka, Aleksandra Mucha, Maria Pielach i Agata Marciniak, została nagrodzona za kompleksowe i przyjazne mieszkańcom rozwiązania, przedstawione w czytelnej i atrakcyjnej formie graficznej.

Nadrzędnym założeniem koncepcji jest przywrócenie ciągłości zachodniego klina zieleni. Autorki zaproponowały szerokie „zielone" przejście pieszo-ro-

2 W opisie prac zostały wykorzystane wybrane fragmenty opinii Sądu Konkursowego, którego autorka była członkiem

werowe pod trasą Niestachowską oraz główny ciąg spacerowy wzdłuż koryta odkopanej Bogdanki, która staje się osią kompozycyjną całego założenia.

Teren Golęcina ma być miejscem na wypoczynek oraz różnorodne sporty amatorskie. Dotychczasowa dominacja funkcji sportu profesjonalnego została zdecydowanie zredukowana. Takie rozwiązanie może rodzić potencjalne

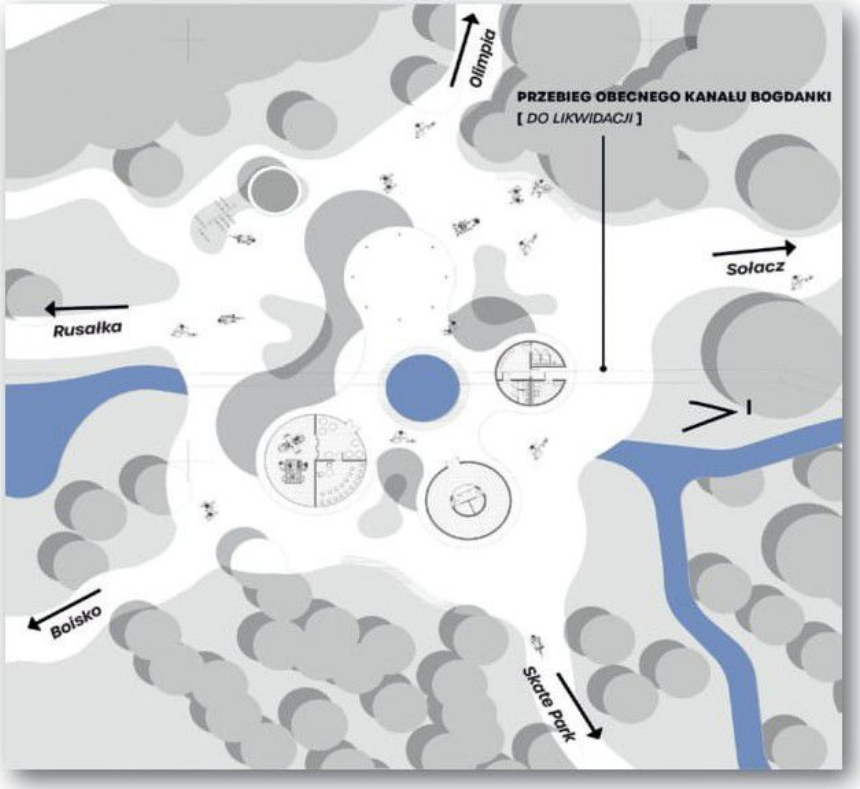

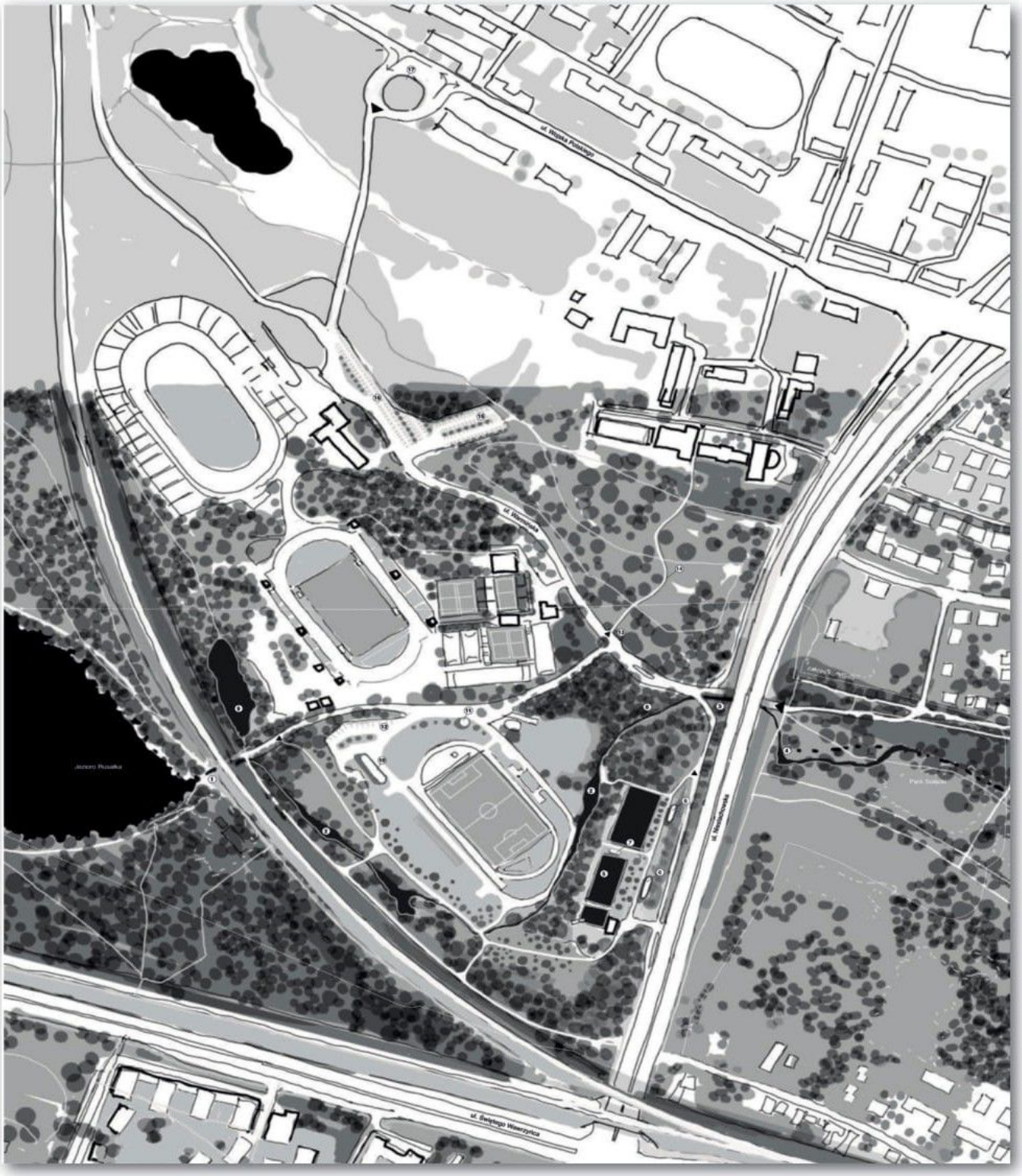
konflikty z dotychczasowymi użytkownikami terenu, jednak zysk dla ogółu mieszkańców i dla środowiska został uznany za najważniejszy. Na uwagę zasługują również: redukcja ruchu kołowego i uwzględnienie planowanego przystanku PKP.

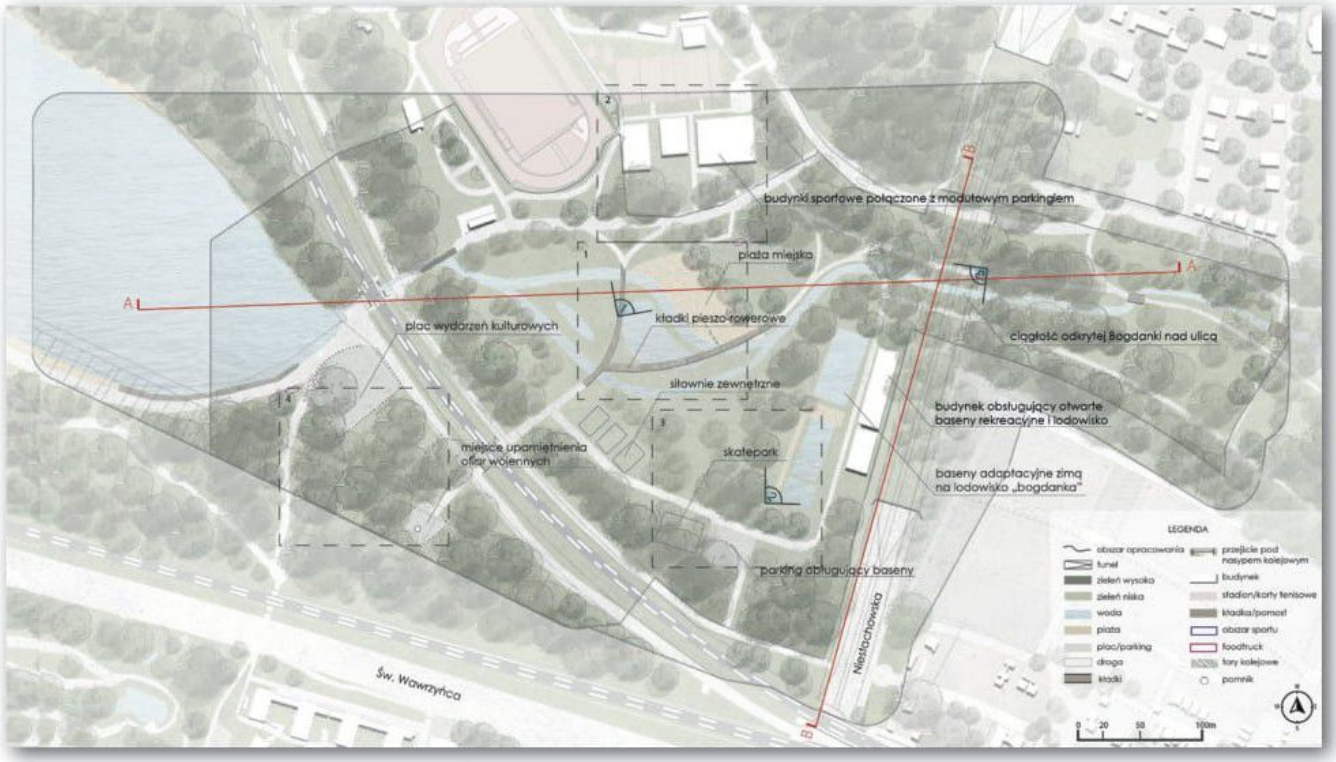
Praca nr 49, wykonana przez zespół autorski z UAP: Emilia Cholewa i Michał Kościuk, zdobyła nagrodę za trafne wyważenie istniejących już na Golęcinie funkcji i planowanych nowych form zagospodarowania.

Projekt łączy na tym terenie sport profesjonalny w dotychczasowym zakresie z odkopaniem rzeki w jej dawnym przebiegu. Atutami koncepcji są: interesujące swobodne ukształtowanie koryta Bogdanki, stworzenie ogrodów deszczowych dla retencji wód opadowych, propozycja przejść dla zwierząt odseparowanych od tras dla pieszych, promocja transportu zbiorowego, redukcja ruchu samochodowego oraz świadoma ucieczka od przeinwestowania terenu. Pracę wyróżnia bardzo atrakcyjna i wysublimowana forma graficzna oraz interesujący tekst, napisany w formie nawiązującej do gwary poznańskiej.

Praca nr 3, której autorami są studenci UAP: Michał Szymański i Piotr Banaszek, została nagrodzona za wieloaspektowe analizy środowiskowe oraz dobrze przemyślane i uzasadnione rozwiązania. Autorzy zaproponowali zachowanie dotychczasowej funkcji sportowej, jednak wyraźnie oddzielając ją od terenów zieleni o naturalnym charakterze. Odkryty nurt Bogdanki został poprowadzony w korycie o nowym przebiegu, odmiennym od poprzednich propozycji. Atutem pracy jest redukcja ruchu kołowego oraz koncepcja wykorzystania istniejących już parkingów i utwardzeń w najbliższym sąsiedztwie. Praca została podana w komunikatywny i atrakcyjny sposób.

Praca nr 53, autorstwa studentek UAP: Zofii Napiontek i Viktorii Bagińskiej, otrzymała wyróżnienie za odważną i sensowną decyzję o umieszczeniu trasy Niestachowskiej w tunelu, co umożliwi przestrzenne i przyrodnicze połączenie przerwanego fragmentu zachodniego klina zieleni. Praca prezentuje ciekawą koncepcję połączenia funkcji rekreacyjnej i edukacyjnej tego terenu z jego funkcją ekologiczną. Uwagę zwraca swobodny i naturalny sposób kształtowania brzegów odtworzonego cieku Bogdanka oraz projektowanych zbiorników wodnych.

Wyniki konkursu zostały ogłoszone 1. lutego 2024 r. podczas tegorocznych targów BUDMA na Międzynarodowych Targach Poznańskich. Na wiosnę planowana jest plenerowa wystawa prac konkursowych na terenie Golęcina, połączona z autorskimi prezentacjami i publiczną dyskusją.

Elżbieta Raszeja